

Verslag 1ste bijeenkomst van de Cultuurraad 26 oktober 2020

Aanwezig:

Leden: Amir Jaouadi, Anja Van Roy, Anne-Sophie Van Neste, Benoit De Wael, Eddie Maes, Elvira Crois, Erika Sprey, Frie Van Camp, Gregory Delannay, Hugo Vanden Driessche, Iantje De Boeck, Ivo Shimwa, Jens Dupon, Leen De Spiegelaere, Lies Moors, Margot Luyckfasseel, Nora Mahammed (voorzitter), Olga Rutayisire, Roel Heremans, Shilimeza Prins, Theresia Feldmann, Thomas Haemels, Thomas Matei, Veerle Soens
VGC-administratie: Cindy Vandeweyer, Dirk Broekaert, Karina Luytens
VGC-kabinet Smet: Hilde Peeters

Verontschuldigd:

Aimée-Fidèle Mukunde, Bart Claes, Lynn Cailliau, Rrita Jashari, Sanae Jamaï, Stéphanie Masuy

1. Welkom door collegelid Pascal Smet

Pascal Smet verwelkomt de leden van de Cultuurraad, in deze coronatijden noodgedwongen digitaal. Maar daarom niet minder interessant en het collegelid drukt zijn vreugde uit over de diverse samenstelling van de adviesraad die een mooie weerspiegeling is van de stad en hij hoopt dat deze adviesraad hem kan inspireren voor zijn beleid.

Enkele klemtonen die voor het collegelid belangrijk zijn:

- Als VGC nog meer aansluiting vinden bij de 'nieuwe' Brusselaars. De stad verandert en als VGC moeten we de weerspiegeling zijn van die diversiteit. Ook de verschillende culturele uitingen die hier aanwezig zijn, maar niet altijd op de radar staan, moeten we proberen te detecteren en delen. Cultuur is bij uitstek verbindend, en dat willen we zijn.
- Ruimte geven aan artiesten in de stad en die quasi gratis ter beschikking stellen.
- Kunstenaars in de klas brengen de komende 2 jaar. Jongeren hebben nood aan verbeelding en verwondering. Kunstenaars en cultuurwerkers willen we naar de klassen brengen.
- Inzetten op eenzaamheid.

Pascal Smet bedankt oud-voorzitter Hugo voor zijn inzet en openheid van de afgelopen 10 jaar en wenst de nieuwe voorzitter Nora veel succes.

2. Korte kennismakingsronde

De leden stellen zichzelf voor in drie kernwoorden: naam/voornaam, kerninteresse en/of werk, jouw geheime lievelingsplek in Brussel.

3. De Cultuurraad in een notendop

Dirk Broekaert, algemeen directeur van Cultuur, Jeugd en Sport, geeft wat meer uitleg over de Cultuurraad.

De Cultuurraad wordt samengesteld voor de looptijd van een legislatuur, in dit geval tot ongeveer 2024. Er werd bij de hersamenstelling van de Cultuurraad voor de eerste keer gewerkt met een oproep naar kandidaten. We kregen veel reacties en we hebben een weloverwogen keuze gemaakt om de Cultuurraad zo divers mogelijk samen te stellen en zijn gekomen tot een gebalanceerde mix van profielen. De leden van de Cultuurraad vertegenwoordigen geen organisatie of sector, de leden zitten erin omwille van hun interesse, kennis en expertise. De rol van een adviesraad is in hoofdzaak beleidsvoorbereidend en beleidsadviserend. Dat kan op eigen initiatief of op vraag van de VGC bv. de VGC kan het advies vragen aan de Cultuurraad bij nieuwe regelgeving.

Binnen de sector Cultuur zijn er ook een aantal werkgroepen: erfgoed, kunsten en sociaal-cultureel werk. Het verschil met de Cultuurraad is dat de werkgroepen adviseren over subsidieaanvragen. Deze legislatuur willen we werk maken van een praktijk- en ervaringsuitwisseling tussen de werkgroepen en deze adviesraad.

De administratie tracht de adviesraad zo goed mogelijk te ondersteunen in zijn werking via praktische ondersteuning, verslaggeving, maar ook door initiatieven van de Cultuurraad mee mogelijk proberen te maken.

Naast Nora als voorzitter, is de Cultuurraad nog op zoek naar een (of 2) ondervoorzitter(s). Die staat de voorzitter bij tijdens de Cultuurraad, bereidt de vergaderingen mee voor, denkt mee na over thema's en aanpak, enz. Meer info wordt nog bezorgd via mail.

Afsluitend bedankt Dirk oud-voorzitter Hugo. De administratie heeft samen met Hugo een traject afgelegd en apprecieerde zijn deskundigheid, de dialoog en de ondersteuning.

Vragen:

- Hoe vaak wordt er vergaderd?

Dit hangt van de leden af. Maximum 1x maand (uitgezonderd zomermaanden). Maar is onderling te bekijken. De adviesraad is een autonoom orgaan, als de adviesraad bv. kleine werkgroepen wil organiseren om een bepaald thema uit te werken, dan kan dat.

Sinds een paar jaren is er de gewoonte om de wisselwerking tussen de adviesraden Cultuur, Jeugd en Sport te versterken. Soms zijn er thema's die bij iedereen leven en zit er kracht in de gezamenlijke uitwisseling tussen de adviesraden.

Op dit moment zitten we in een speciale periode omdat de VGC een meerjarenplan aan het schrijven is voor de volledige organisatie. Over dat plan en het participatietraject Stadspiratie organiseert de VGC op 10 november een VGC brede adviesraad voor alle adviesraden en werkgroepen van de VGC. Daarnaast moet de VGC voor de Vlaamse overheid nog een lokaal cultuurbeleidsplan en erfgoedplan indienen. Hierover zal nog een formeel advies gevraagd worden aan de Cultuurraad in december.

- Hoe is de V in VGC te interpreteren?

De V staat voor Vlaamse.

De laatste jaren leggen we in het beleid van de VGC veel meer de nadruk op de N. Het Nederlands als een verbindende taal in een meertalige stad. We richten ons tot alle Nederlandstaligen maar ook tot iedereen die zich aangetrokken of aangesproken voelt door ons aanbod, en dat zijn ook de organisaties die we ondersteunen.

De VGC staat voor een ruim netwerk van Nederlandstalige organisaties in een meertalig context. Daarbinnen zijn we zoekende naar hoe we daarmee omgaan en wat de relatie tussen die talen is en hoe we ons daarvoor openstellen, zonder het Nederlands naar de achtergrond te duwen en met respect voor de taalwetgeving. En dit alles in een institutioneel complexe context.

- Kan je een voorbeeld geven van een eigen initiatief op vlak van Cultuurbeleid?
bv. de 22 gemeenschapscentra, de Erfgoedcel van de VGC die activiteiten opzet in samenwerking met andere organisaties (bv. via de werking van de Erfgoedbank). De VGC ondersteunt de 19 gemeentelijke bibliotheken op inhoudelijk en IT-vlak. Bij Kunsten is de focus vooral op het subsidiëren van organisaties en kunstenaars en het mogelijk maken van kunst.

- Wat is de relatie met de Vlaamse minister voor Brussel?
Het college van de VGC wordt samengesteld uit de drie Nederlandstalige leden van de Brusselse regering (2 ministers en 1 staatssecretaris). Die vormen samen het college van de VGC. De Vlaamse minister voor Brussel is waarnemend lid van het college (maar neemt de beslissingen niet mee) en maakt de verbinding naar Vlaanderen. De Vlaamse overheid heeft ook een bijzonder toezicht op de begroting van de VGC.

4. Fakkeloverdracht: voorzitter Nora interviewt oud-voorzitter Hugo

-Hugo, wat was jouw mooiste herinnering aan jouw voorzitterschap?

Het belangrijkste was het parcours dat ik heb kunnen afleggen gedurende die twee termijnen met de leden en met de mensen van de VGC. We zijn stilletjes aan vooruit gegaan en als ik zie waar we staan met deze adviesraad, deze samenstelling en het enthousiasme, ook bij Nora, dan denk ik dat dat toch de mooiste herinnering is, het hele parcours dat we samen hebben kunnen afleggen.

Wat ik ook tof vond, was het feit dat we op verschillende plekken terecht konden om te vergaderen met de adviesraad. Vaak plekken waar ik nog niet geweest was en kort kennismakte met een aantal werkingen die ik nog niet kende. Dat was een leuke manier om de verscheidenheid aan initiatieven in Brussel op een of andere manier te leren kennen.

-Is er één plek die je het meest in bijgebleven?

Eerder een gesprek dat me is bijgebleven met Pascal Smet op het terras van Bronks. Dat gesprek ging meer over onderwijs dan over cultuur, over de rol die onderwijs kan spelen in ons cultuurleven.

Een leuke plek waar we geweest zijn was de bib van Sint-Joost, Bib Joske, een kleine goed draaiende bibliotheek waar je het enthousiasme voelde van de mensen.

-Wat is de beste raad die je zelf ooit kreeg en kon toepassen binnen je eigen voorzitterschap én welk advies gun je mij?

Ik denk niet dat ik een advies gekregen heb van wie dan ook. Samen met de VGC-administratie en het kabinet hebben we een parcours afgelegd en iets opgebouwd zonder dat er veel raad aan te pas kwam. We hebben het samen laten vooruitgaan.

Voor Nora heb ik drie adviezen:

1) Voorbereiding: als voorzitter moet je de vergaderingen goed voorbereiden. lees de verslagen er nog eens op na en houdt de tijd in het oog.

- 2) Je moet je dienstig opstellen. Tracht de mensen mee te krijgen en gebruik te maken van alle kwaliteiten van de mensen rondom de tafel om tot heldere standpunten te komen.
- 3) Heb aandacht voor iedereen, zorg dat iedereen mee is, dat iedereen begrijpt wat er gezegd wordt.

-Wat liep er minder vlot?

Van één thema kreeg ik een punthoofd: diversiteit. We hebben dat vanuit verschillende kanten benaderd en met veel goede wil, maar ik had graag wat verder gestaan rond dat thema. Maar ik ben ervan overtuigd dat we er hier, met deze Cultuurraad, nog verdere stappen in gaan zetten.

-Nora, wat bezielt een jonge dame zoals jij om zich bezig te houden met de Cultuurraad?

Wat mij aantrekt is de prikkelende combinatie van Brussel en Cultuur. Brussel bruist van cultuur en culturen, van initiatieven, van experiment en innovatie. Voor mij is beleidsniveau en de praktijk onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er valt veel inspiratie te halen in Brussel die je mee kan nemen aan de beleidstafel.

De adviesraad is ook geen stoffige aangelegenheid en samen nadenken en adviezen uitwerken, in de hoop dat je dingen in een bepaalde richting kan sturen, is wat ik belangrijk vind en dan kunnen we Brussel met z'n allen een beetje mooier maken.

-Nora, dan rest me jou alleen nog veel succes te wensen als voorzitter van de Cultuurraad!

5. Gesprekstafels: jouw gedacht over cultuur in Brussel

De voorzitter schetst het verloop van de gesprekstafels. De leden leren elkaar beter kennen in een break-out room en luisteren naar elkaars gedacht over cultuur in Brussel aan de hand van 5 stellingen:

1. Het publiek en het aanbod van onze culturele zalen is een mooie afspiegeling van de Brusselse superdiverse realiteit
2. Ik vind een digitaal cultureel aanbod minstens even belangrijk als een live aanbod
3. Elke Brusselaar vindt makkelijk de weg naar de bib, het gemeenschapscentrum, het theater, het museum, de sociaal-culturele vereniging, ...
4. Alle jongeren krijgen kunst en cultuur met de paplepel mee
5. Cultuur is het ideale bindmiddel om ontmoeting mogelijk te maken en om sociaal isolement tegen te gaan

Onderstaand volgt een beknopte en gebundelde verwerking van alle break-out rooms met een overzicht van de reacties op de stellingen. Een aantal stellingen vertonen ook raakvlakken en werden in sommige gevallen samen besproken. Dit was in een aantal break-out rooms het geval voor de stellingen 1/5, stellingen 1/3 en stellingen 1/4.

Stelling 1: Het publiek en het aanbod van onze culturele zalen is een mooie afspiegeling van de Brusselse superdiverse realiteit

BREAK-OUT 1 linkt deze stelling ook aan de 3de stelling.

BREAK-OUT 2:

- Cultuur betekent of kan voor iedereen iets anders betekenen. Het publiek en het aanbod is niet steeds een afspiegeling van de superdiverse realiteit. Het is een uitdaging om publieken te mixen, alles staat of valt bij de programmatie en het eigenaarschap dat mensen hebben bij de programmatie. Je moet er de ruimte voor hebben en mensen die het aandurven en de programmatie loslaten. Bv. over muziek: als je een ruimer publiek wilt bereiken, dan moeten de muziekacademies zich ook openstellen voor andere muziekinstrumenten en andere muzieksoorten dan deze die ze al zo lang gewoon zijn.
- Het hoofddoel zou moeten zijn dat iedereen geïnteresseerd is in de andere. Daarvoor moet je elkaar eerst leren kennen, je kan er ook expliciet naar op zoek gaan. Het zou goed zijn mochten programmaties gemixt worden met elkaar, je komt voor één ding maar je wordt automatisch ook geconfronteerd met iets anders dat je niet kent.
- Er beweegt wel een en ander bij de culturele huizen, er is een dynamiek ontstaan, maar die is nog fragiel. Publieksbemiddeling/publieksparticipatie/publiekswerking maakt een essentieel onderdeel uit in de keuzes die een cultureel huis of centrum kan maken.

BREAK-OUT 3:

- Cultuurhuizen die een interessant aanbod hebben, krijgen op een of andere manier hun boodschap niet of moeilijk tot bij de mensen. Er moet op alternatieve manieren bekeken worden hoe je je publiek kan bereiken. Een divers aanbod is geen garantie op een divers publiek, noch op voldoende zicht op wat dat divers publiek aan aanbod wil in de culturele zalen. De publieke ruimte leent zich ertoe om dit in vraag te stellen: de formats, grenzen en drempels van de culturele huizen vallen er weg en je zoekt de mensen op waar ze zich bevinden en komt met een ander publiek in contact. Je moet echt op zoek willen gaan naar je publiek. Als je bij culturele huizen kijkt naar het aantal mensen dat bezig is met publieksbemiddeling in verhouding tot het aantal mensen dat bezig met programmatie, inhoud en communicatie, dan is de eerste groep sterk in de minderheid. Dit zou eigenlijk meer in elkaar moeten vloeien. Het is een en/en-verhaal, het willen bereiken van een breed publiek is een totaalproject waarvoor de kracht en de expertise van een team wordt ingezet. Maar belangrijk is dat je als cultureel huis duidelijk weet of het je intrinsieke wens is om een breder publiek te bereiken of niet? Als het niet zo, zeg het dan ook. Langs de kant van het aanbod merk je wel al wat verandering. Langs de kant van het publiek, zie je dat dat nog niet zo divers is.
- *BREAK-OUT 3 linkt deze stelling ook aan de 5de stelling.*

BREAK-OUT 4 linkt deze stelling ook aan de 4de stelling.

BREAK-OUT 5:

- De afspiegeling van de Brusselse diverse realiteit is zowel voor als op het podium nog weinig zichtbaar. Het is een moeilijke opgave en er zijn huizen die pogingen ondernemen, maar het blijft erg in de marge.

Stelling 2: Ik vind een digitaal cultureel aanbod minstens even belangrijk als een live aanbod

BREAK-OUT 1:

- Tijdens de coronacrisis wordt veel 'fysiek' aanbod verplaatst naar een digitaal platform. Maar hoe kan je moeilijk te bereiken groepen warm maken voor die platformen? Zijn cultuurhuizen hier over aan het nadenken?
- In deze crisistijden is een digitaal aanbod een belangrijke hefboom en kan het ook na de crisis een hefboom zijn om nieuwe dingen te leren kennen en kan het als een toeleidingstool gebruikt worden. Maar digitaal aan cultuur doen, kan de 'live' ervaring niet vervangen. Want cultuurbeleving gaat over ontmoeten, ontspannen en dat kan je niet zomaar realiseren via de digitale weg.
- Een digitaal aanbod kan een ondersteuning zijn, maar misschien niet het finale product. Het is ook niet zo evident om een kwalitatief digitaal aanbod aan te bieden. Dit vraagt best wel wat knowhow.
- In het meer commerciële aanbod zie je bv. dat een online concert een gedeelde culturele impact kan hebben op een doelgroep of een subgroep. De muziekshow zorgt dan voor een soort van collectieve ervaring en het individuele niveau wordt overstegen.

BREAK-OUT 5:

- De nadruk wordt gelegd op het belang van *lokaal* aanbod op een digitaal platform en de rol van de overheid om dit aanbod ankers te geven. En niet enkel oog te hebben voor de grootschalige digitale projecten.
- De huidige digitale platformen zijn overal. Het gigantisch succes van bv. Tiktok en YouTube maakt het lokale aanbod extra kwetsbaar.
- Hoe kunnen we de jongeren terug naar het aanbod krijgen? De uitdaging is om de concurrentie aan te gaan met het digitale aanbod. De meningen zijn verdeeld in de groep, sommigen denken dat er zeker belangstelling is bij de jeugd voor andere dingen dan wat de 'big tech' ons aanbieden.
- Digitaal schept ook kansen, je kan vrijer gebruik maken van wat gemaakt wordt, je kan zelf kiezen wanneer je iets wil zien, bv. VRT NU, erfgoed/kunst in de musea, de erfgoedbank raadplegen.
- Wat na Covid? Dat is een groot vraagteken. We hebben ondervonden dat er toch nog een grote behoefte is aan echte ontmoeting en aan reactie en interactie die daarmee gepaard gaan. Er is nood aan een duidelijke analyse van de voor- en nadelen van een digitaal cultureel aanbod om van daaruit beter te programmeren

Stelling 3: Elke Brusselaar vindt makkelijk de weg naar de bib, het gemeenschapscentrum, het theater, het museum, de sociaal-culturele vereniging, ...

BREAK-OUT 1:

- 'De weg vinden naar ...' kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden, er zijn verschillende redenen en drempels waarom mensen hun weg niet vinden. Het belang van een 'derde plek' wordt benoemd, een plek waar je gewoon kan zijn zonder dat er iets van je verwacht wordt.

Gebouwen die verschillende functies in zich dragen of waar verschillende culturele instellingen in huizen, kunnen toelaten om publieken en aanbod te vermengen omdat verschillende doelgroepen het gebouw en haar functies op een andere manier gebruiken, maar op die manier misschien ook in contact komen met elkaar en het aanbod.

- Het belang van binding en kennis- en ervaringsuitwisseling tussen de verschillende culturele huizen wordt aangehaald, bv. over hoe moeilijk te bereiken doelgroepen betrekken.
- De culturele huizen doen al heel wat inspanningen. Het gaat vooral over het werken aan een visie op participatie en over hoe je de diversiteit van Brussel en de diversiteit van smaken en culturele voorkeuren vertaald krijgt in een gesubsidieerd aanbod. Dit gaat verder dan nadenken over publiek, publiek is zeker belangrijk maar alleen naar publieken stappen met een aanbod is onvoldoende, er moet ook nagedacht worden over hoe dit aanbod tot stand komt. Het is een en/en-verhaal. Elke instelling moet voor zichzelf uitmaken hoe ver ze daarin wil gaan en wat past bij hun organisatie, visie, opdracht, potentieel en middelen (mensen en financiën).
- De noden van het publiek dat je wil bereiken moeten ernstig genomen worden. Als je participatie over iets organiseert, is het belangrijk om te luisteren naar wat van onderuit komt en een openheid hebben om je geplande scenario durven los te laten. Durven vertrekken vanuit een blanco blad en inspelen op de signalen die je opvangt. Voorzie budgetten voor goede projecten of burgerinitiatieven binnen een kader dat voldoende flexibiliteit bevat. Maar aanvullend: geef mensen ook de kans om hun stem te geven. Hierin kan een participatietraject, afgestemd op verschillende doelgroepen, een belangrijke rol spelen.
- BREAK-OUT 1 linkt deze stelling ook aan de 1de stelling.

Stelling 4: Alle jongeren krijgen kunst en cultuur met de paplepel mee

BREAK-OUT 3:

- Met de paplepel is misschien wat overdreven. De relatie school – cultuurhuizen komt aan bod. Vele, maar niet alle, scholen nemen cultuur op in hun pedagogisch project. Maar veel hangt ook af van de visie van de school of van leerkracht tot leerkracht. Maar niet alle verantwoordelijkheid moet bij de scholen gelegd worden. Culturele instellingen kunnen ook een rol opnemen, vanuit hun intrinsieke wens om kansen te bieden, deuren te openen, zaken te faciliteren en niet door te wachten op een vraag van een school. Culturele instellingen kunnen daar

middelen voor vrijmaken, door bv. gidsen te betalen en een aanbod voor te stellen aan scholen en hier proactief over uit te wisselen en af te stemmen met de school en dat contact opbouwen met de scholen rondom de culturele instelling.

BREAK-OUT 2:

Sterker op inzetten, dit kan op verschillende manieren:

- Nodig culturele instellingen uit in de school en in de klas. Creëer een kader waarbinnen zij een handje kunnen toesteken en de leerkracht kunnen helpen. Er zijn veel mensen uit het culturele veld die zin hebben om hun passie over te dragen en bereid zijn om als cultuurwerker als het ware 'mee in het onderwijs te stappen', in samenspraak met het onderwijs. Bv. een museum dat met kunst uit de collectie naar de klas gaat en de museaal medewerker geeft hier een les of introductie over.
- Heb oog voor rolmodellen en voor mensen die jongeren kunnen inspireren. Het zou ook helpen mocht dit meer aandacht in de media krijgen.
- Heb oog voor de magische wereld van kunst en cultuur, tracht kinderen en jongeren ook toegang te geven tot wat er zich achter de schermen afspeelt (bv. een repetitie). Creëer lokale, geografische partnerships tussen scholen en cultuurhuizen om zaken met elkaar te verbinden. Er gebeurt al best wat, maar het is allemaal nog vrij strak en stroef. Je kan in alle domeinen van kunst en cultuur leuke dingen bedenken en dan gaan kinderen daarin mee.
- Kinderen en jongeren kunnen via de school of de jeugdwerking ontdekken dat ze een interesse of een talent voor iets hebben. Een cultuurhuis kan een mooie presentatieplek zijn waar je kinderen en jongeren eigenaar of curator kan laten zijn van hun eigen tentoonstelling of product. Maar dan moet het cultuurhuis ook loskomen van de eigen programmatie en het eigen aanbod.
- Culturele organisaties zouden nog meer verbindingen met de buurt kunnen maken. Kijk wat er rondom jou leeft en zoek naar connecties en samenwerkingsverbanden.

BREAK-OUT 4:

De leden zijn het niet volledig eens met de stelling en nuanceren ze.

- Ieder kind krijgt cultuur mee van thuis uit of van de omgeving waarin hij opgroeit, of op school. Cultuur is alles wat je overdraagt aan een kind. Wie bepaalt wat kunst en cultuur is? Wat mooi of lelijk is, wordt vaak bekeken vanuit een dominante witte bril.
- Onderwijs kan een bepalende rol spelen.
Het onderwijs in Brussel zorgt er wel voor dat de meeste schoolgaande jongeren (westerse) kunst en cultuur mee krijgen.
Artistieke vakken schrappen in het curriculum (cf. plannen Katholiek onderwijs om artistieke vakken in de tweede graad van het middelbaar onderwijs te vervangen door een overkoepelend vak 'Maatschappelijke, Economische en Artistieke Vorming') vindt deze groep een spijtige zaak.

- Er zijn veel kinderen waarvan de ouders geen mentale of fysieke ruimte hebben om culturele overdracht te doen of te delen. Sommige mensen zijn ook bezig met overleven, dus niet ieder kind krijgt cultuur met de paplepel mee.
Via het onderwijs is een eerste aanraking of ontmoeting met creativiteit of een vorm van cultuur mogelijk. Cultuur kan ook een droomwereld, een ontsnapping of rustpauze zijn. In die zin kunnen scholen dit ook aanbieden, omdat je op een plek bent waar je gewaardeerd kan worden.
- Je hebt een diversiteit aan culturen, het hangt ervan af hoe verschillende mensen naar hun cultuur kijken en hoe ze dit overdragen naar hun kinderen. Je hebt je eigen cultuur, maar je kan daarnaast ook een nieuwe cultuur aanleren (bv. op school). Wat cultuur is voor iemand, hangt sterk af van de context waarin je opgroeit en wat je mee krijgt.
- Stelling 4 hangt nauw samen met stelling 1: *Het publiek en het aanbod van onze culturele zalen is een mooie afspiegeling van de Brusselse superdiverse realiteit.* Als je er niet in slaagt om de eerste stelling waarheid te laten worden, heeft dat gevolgen voor de vierde stelling. Representatie en afspiegeling van de Brusselse superdiverse realiteit zijn daarin belangrijk. En dat is nog een gat in het aanbod.
Die diversiteit zie je ook te weinig weerspiegelt op de televisie of slechts zeer vluchtig. We zien vooral dezelfde witte personen op de Vlaamse televisie.
- Er zijn misschien wel gemeenschappen die op zichzelf hun culturele belevingen hebben, het zou interessant zijn als die af en toe toegankelijk worden gemaakt voor andere gemeenschappen die daar niet meteen op het eerste zicht kennis van hebben.
- Er is sowieso wel een ondergronds cultureel aanbod, bv. bij de nieuwkomersvluchtelingen in Brussel. Meestal wordt er echter gefocust op westerse kunstvormen. Het is voornamelijk een westers dominant kader dat bepaalt wat kunst is.
Wil men de diversiteit wel echt een plaats geven, of als basis aanvaarden?
Daarbij aansluitend wordt er ingegaan op *tokenism*. Betrek je ondervertegenwoordigde groepen omwille van wat ze doen en hun inhoudelijke capaciteiten, of omdat die diversiteit een organisatie goed uitkomt en er goed mee voor de dag komt? In dat opzicht is het interessant om zien wat er in zwart activistische milieus gebeurt die geen zin meer hebben om 'token' te spelen.
De adviesraad zou kunnen nadenken over hoe 'underground' initiatieven, eigen-initiatiefbewegingen ondersteund kunnen worden, voor zover ze dit willen, want je riskeert wel de kans om gerecupereerd te worden. Maar het is onvermijdelijk om daarover na te denken.

Stelling 5: Cultuur is het ideale bindmiddel om ontmoeting mogelijk te maken en om sociaal isolement tegen te gaan

BREAK-OUT 3:

- Cultuur kan een bindmiddel zijn om mensen te raken. Een bindmiddel houdt iets duurzaam in. Bij een programmasetting, is dat nu nog niet het geval. Cultuur kan wel een soort van samenhorigheidsgevoel realiseren. Voor je kan spreken over *bindmiddel* moet je eerst een stap terug zetten en de mensen bereiken en de hand reiken. Cultuur is in dialoog treden met de cultuurparticipatant en daarmee aan de slag gaan, wat brengt die kunstenaar bij jou teweeg. Dit is een constante wisselwerking.

Corona is meer dan ooit de kans om radicaal publieksbemiddeling te veranderen en zich te herbronnen en niet steeds weer dezelfde mensen benaderen.

- BREAK-OUT 3 linkt deze stelling ook als de 1ste stelling.

BREAK-OUT 4:

- Cultuur kan zo'n bindmiddel zijn. Een mens is nieuwsgierig. Als je cultuur zo kan brengen dat mensen geïnteresseerd zijn in elkaars cultuur, dan kan je een verbinding maken tussen mensen.

6. Uitleiding

Dirk dankt iedereen voor zijn aanwezigheid en engagement. Hij brengt de gezamenlijke adviesraad nog even in herinnering (zie boven): op 10 november (om 18.30 uur) voor alle adviesraden en werkgroepen van de VGC (voor een overzicht: zie [website VGC](#)).

Tijdens die adviesraad krijgen de leden meer informatie over Stadspiratie, het participatietraject dat de VGC in 2020 heeft opgezet om het meerjarenplan van de VGC mee vorm te geven en wordt een stand van zaken geven van het ontwerp meerjarenplan van de VGC.

Begin december staan een volgende Cultuurraad gepland.

Meer info over het profiel van de ondervoorzitter(s) volgt nog.